

Irodalom:

- 1.- L.MESTERHÁZI-NAGY Márta: Vállalati irodalom a műszaki könyvtárakban. M.K.T. 1958. 2.sz. p. 21-29 és 3. sz. p. 22-28.
- 2.- Magyar Szabványügyi Hivatal. MNOSZ 11200-53 R. Mérés-
közök és tartozékok. Osztályozás és elnevezés. I/II.k.
Bp. Tervgazdasági Könyvkiadó. 1953.
- 3.- BÖHM István: Klassifikation der Mess und Regelgeräte.
Zusammengestellt von - -. Budapest, 1956. 140 p.
Rotaprint.
- 4.- BÖHM István: Egyszerűsített tizedes osztályozás műszaki
különlegesen mérés- és műszertechnikai könyvtárak
számára. Bp. 1956. Soksz. 40 p.

Molnos Lipót

x - x - x

MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÓ SZOLGÁLAT BEVEZETÉSE A KLEMENT GOTTFELD GYÁR MŰSZAKI KÖNYVTÁRÁBAN

A konstrukciós és technológiai, valamint üzemszervezési és azámviteli munkát végző szakemberek szakterületük elméleti és gyakorlati fejlődésében csak úgy tudnak lépést tartani, ha tájékozottak a nemzetközi haladásról és a hazai kutatásokról. Ezek ismeretében energiájukat nem a már megoldott kérdésekre, hanem azok továbbfejlesztésére fordíthatják és tudják, hogy melyek a fejlődés homlokterében álló irányzatok, feladatok. A műszaki publikációk nagy száma miatt a szakirodalom nehezen tekinthető át. A tanulmányozásra egyrészt nincs elegendő idő, másrészt a teljes irodalom még egy igen jól ellátott műszaki könyvtárban, sem állhat megközelítőleg teljes egészében rendelkezésre. E nehézségen hivatott segíteni a dokumentáció, amely többé-kevésbé részletes kivonatokban ismerteti az irodalom idevágó lényeges anyagát. A jól működő vállalati műszaki tájékoztató szolgálatnak alapjában két feladata van:

Az egyik: a vállalat munkaterületébe vágó anyagok gyűjtése, raktározása és feldolgozása, abból a célból, hogy szükség esetén az érdeklődők tömör formában kellő tájékozódást nyerhessenek. /Passzív-gyűjtési-tevékenység/

A másik: megismerni az egyes dolgozók konkrét problémáit a műszaki fejlesztési, ujitási terveket, célkutatást végezni és ennek alapján a szükséges anyagokat az érdekelteknek eljuttatni. /Aktív tevékenység/

Ezek a tevékenységek általánosan ismertek. Könyvtárunk is készít ilyen dokumentációkat, és rendszeresen ad ki dokumentációs közleményeket is. Az általános gyakorlat szerint mind a passzív, mind az aktív tevékenység a szakirodalom - könyvek folyóiratok, figyelő-szolgálatok és esetleg a szabadalmak - anyagára, tehát gyakorlatilag a könyvek és a cikkek feldolgozására szorítkozik. Van azonban egy másik, jóformán teljesen feltáratlan területe az információnak, ez pedig a magán a gyáron belül elkészülő különféle tanulmányok, kidolgozott ujitások, találmányok, valamint a műszaki fejlesztést hatékonyan elősegítő prospektusok felkutatása, gyűjtése és mindezek beillesztése az információs szolgálatba. A gyári dolgozók szellemi termékeinek rendszeres feldolgozása elősegíti az üzemet legjobban ismerő, benne élő szakemberek sokszor a fiókban maradó alkotásainak közkinccsé tételét és értékes alapot szolgáltat a gyártörténeti kutatásokhoz.

1./ Jelentések

Szeretnék rámutatni a jelentéseknek a könyvtárakban eddig félreismert jelentőségére. A száz oldal terjedelmet meg nem haladó nyomtatványokat kihagyni a katalógusból azt jelenti, hogy figyelmen kívül hagyjuk azt a tényt, hogy a XX.-ik század nagy természettudományos és műszaki felfedezéseit először jelentés formájában publikálták.

a./ Kongresszusi jelentések, vitaanyagok
sok a közvetlen megvitatás során felmerülő problémát ölelnek fel, amelyekből cikk formájában az általánosabb jellegű "hivatalos" szövegek jelennek meg.

b./ Disszertációk, diplomamunkák.
Ugyancsak sokszor közzé nem tett, magas színvonalu tanulmányok eredményeit rögzítik.

c./ Kutatási, fejlesztési jelentések.
Ezek a jelentések vagy a vállalat profilját érintő

egyes területek helyzetét, fejlődését vázolják a szerző által feldolgozott publikációk segítségével, vagy pedig egyes konkrét laboratóriumi, üzemi kutatások eredményeit foglalják össze.

d./ **Célfeladatok.**

A vállalat vezetősége részéről kitűzött célfeladatok jelentései közül azok, melyek a tudományos tanulmány színvonalát elérik.

e./ **Uti jelentések.**

Külföldi tanulmányutakról való jelentések, a megismert gyártási eljárások, üzemszervezési megoldások, tapasztalatcserére alkalmas leírásai.

2./ **Szabadalmak, újítások, találmányok.**

Mindazok a szabadalmak, találmányok és nagyjelentőségű újítások, amelyeket a vállalat dolgozói készítettek és publikálhatók.

3./ **A gyár történetére vonatkozó írásbeli dokumentációk.**

A dokumentumok a következőképpen csoportosíthatók:

a./ Régi alkalmazottaktól kapott értékes kéziratok és visszaemlékezések.

b./ Gyártmány-katalógusok, típus-listák és árjegyzékek.

c./ Összefoglaló prospektusok és albumok - a gyárról, gyártmányainkról, létesítményeinkről.

d./ Különlenyomatok gyári alkalmazottaink különböző folyóiratokban megjelent cikkeiből.

e./ Fényképek régi gyártmányainkról.

f./ GANZ- Közlemények évfolyamai.

g./ Uti jelentések, külföldi vendégek jegyzőkönyvei.

h./ Idegen gyárak prospektusai és katalógusai.

i./ Idegen szerzők cikkeinek különlenyomatai.

j./ Szabadalmi leírások. Szabadalmi regiszter saját szabadalmainkról.

k./ Régi igazgatósági jelentések jegyzőkönyvei.

Ezeknek a pótolhatatlan és műszaki-történeti, valamint propaganda szempontból igen értékes dokumentumoknak az egy helyre való gyűjtése, rendezése, katalógizálása elengedhetetlen.

4./ Szakfolyóiratok referálása és a "Műszaki Könyvtár Közleményei".

Ez a szemlé külföldi műszaki és gazdasági folyóiratok legérdekesebb cikkeiből készült rövid összefoglalásokat tartalmazza és az a feladata, hogy a szakterületek legújabb eredményeiről általános áttekintést adjon. Ezenkívül közöl bibliográfiákat, gyártmányismertetőket, /prospektusokat/ és fordításokat.

5./ Saját gyári közlemények /üzemi szaklap/

6./ A gyár dolgozóinak publikációi

A gyár fennállása óta /1885/ a szaksajtóban megjelent könyvek, tanulmányok, cikkek.

7./ Prospektusok

A szakfolyóiratok hirdetésanyagából az olvasók megítélése szerint esetleg hasznosnak bizonyuló, vagy a konkrét műszaki fejlesztéssel összefüggő prospektusok beszerzése.

8./ A szakirodalom - könyvek, folyóiratok, fordítások - dokumentációja

E közismert tevékenységet a bevezetőben már érintettem, bővebb ismertetését mellőzöm.

Könyvtártechnikai szempontból az összes felsorolt típusu anyagokat az Egyetemes Tizedes Osztályozás szerinti szakkatálogos, valamint az egyéb szokásos rendszerezési szempontok szerint és formai kivitelben kell feldolgozni.

A felsorolt gyűjtési területek természetesen nemcsak a saját vállalati, hanem értelemszerűen a hazai és külföldi vállalatok hasonló anyagaira is vonatkoznak. Azonban - és ezt kívánom különös hangsúllyal aláhuzni -, részletesen öleli fel a saját vállalati anyagokat.

Magától értetődően a könyvtárnak a szétágazó munkájában messzemenően támaszkodnia kell a hálózati központ és alközpont segítségére és anyagára.

A korszerű átfogó, aktív és passzív tevékenységet kifejtő vállalati információ a munkatársakat sokban tehermentesítheti, kevesebb meddő anyagot kell átnézniök és munkájukban teljesen a dokumentációra bízhatják magukat.

Parányi Györgyné

- x - x - x -

STATISZTIKAI ÁTTEKINTÉS A
"MŰSZAKI KÖNYVTÁROSOK TÁJÉKOZTATÓJÁ"-NAK
ELSŐ ÖT ÉVFOLYAMÁRÓL.

A "Tájékoztató" 1954-ben jelent meg első ízben alig 25 oldalon nagyon szerény tartalommal, amelyből alig lehetett volna következtetni a mai napig elért szép fejlődésre. Közleményei mind tartalmasabbá váltak, a megírás irodalmi szintje is emelkedett, és majdnem minden cikkben látszik a szerző tárgyyszeretete és komoly hozzáértése. Mégis az a benyomásom, hogy a szerkesztőség, néhány esettől eltekintve, mintha idegenkedne egészen magas tudományos szintű tanulmányok közlésétől.

Talán azért, mert azt gondolja, hogy nem minden műszaki könyvtárost érdekelnének a tudományos igényekkel fellelő cikkek? Nem tételezem fel, hogy ez így van, de a látszat ez. Én a magam részéről meg vagyok győződve, hogy a "Tájékoztató" tartalmában és stílusban is elérte már azt a fokot, hogy a könyvtártudomány egyes ágairól szóló ilyen tanulmányokat is közöljön, és abban is biztos vagyok, hogy a műszaki könyvtárosok zöme szívesen fogadná azokat. Az öt évi termés elég részletesen feldolgozott statisztikai adataiból többek között a következő érdekes dolgok állapíthatók meg:

Szerzők megoszlása könyvtári vagy egyéb hivatali hovatartozás szerint.